

Klenovskí poslanci navštívili Francúzsko

Pri júnej návšteve Klenovca starosta francúzskeho mesta Villeneuve-sur-Yonne Cyril Bouleaux pozval poslancov obecného zastupiteľstva našej obce na priateľskú návštevu krásneho francúzskeho mesta, ktoré sa nachádza na rieke Yonne v Burgundsku. Po schválení spolupráce s týmto mestom v obecnom zastupiteľstve sa pracovná cesta klenovských zástupcov obce uskutočnila od 12. do 17. augusta. Jej cieľom bolo spoznať históriu, súčasnosť, kultúru, šport, školstvo a podnikateľské aktivity mesta Villeneuve-sur-Yonne a spoločne zosúladiť budúcu zmluvu o spolupráci.

Už pri vstupe do tohto historického mesta všetci poslanci boli veľmi milo prekvapení a dojať, že prvé čo uvideli, bola slovenská zástava, ktorá viala na stožiaroch spoločne so zástavami Českej republiky, Nemecka a Veľkej Británie, teda zástavami krajín, v ktorých má Villeneuve-sur-Yonne partnerské mestá.

Na úvod pracovného pobytu Klenovčanov slávnostne prijal na nádvorí radnice starosta mesta Cyril Bouleaux, ktorý sa k všetkým prihovoral a vysvetlil prítomným kroky, ktorými sa začala vyvíjať spolupráca s našou obcou a následne požiadal

starostu obce Klenovec Pavla Struhára o slávnostný príhovor. Na pamiatku a znak začiatku spoločných aktivít Cyril Bouleaux starostovi obce Klenovec odovzdal krásnu plastiku, ktorá sa

volá Amants de Villeneuve-sur-Yonne a Pavel Struhár daroval mestu a jeho starostovi kus našej jánošíkovej minulosti – valašku so symbolmi Klenovca.

Predstavitelia francúzske-

Pays Sénonais

VILLENEUVE-SUR-YONNE Vers un nouveau jumelage avec la ville slovaque

Première visite d'une délégation d'élus de Klenovec

Une délégation du conseil municipal de Klenovec (Slovaquie) a été reçue officiellement hier par le maire Cyril Bouleaux, dans le parc de la mairie. Les élus slovaques vont découvrir la région durant quatre jours et participeront à la fête patronale.

O návšteve poslancov z Klenovca informoval svojich čitateľov aj regionálny denník

Z obsahu:

- výčiny počasia
- spomienka na SNP
- pol'ovnícke príhody
- pravidelné rubriky
- aktuálny
- štartuje nový ročník futbalových súťaží

ho mesta pripravili klenovským partnerom naozaj bohatý program. V úvode to bola prehliadka mesta, jeho historickej časti, kde okrem pozoruhodnej a typickej francúzskej architektúry, ktorú si naozaj ctia a snažia sa ju zachovať v pôvodnej podobe, obdivovali mestské brány, ktoré sú zároveň malými galériami umenia a múzeami. Zaujímavé a zároveň aj inšpiratívne bolo využitie niekdajšej starobylej pracovne na výstavku fotografií a zaujímavá pre našich poslancov bola aj návšteva múzea historických žandárskych uniforiem či galérie obrazov, ktorých autorom je Charles Théodore Balké.

(pokračovanie na strane 2)

Povstalecké boje v jeseni 1944

Protifašistické povstanie v Klenovci sa začalo deň pred jeho oficiálnym vyhlásením generálom Jánom Golianom. Už v pondelok 28. augusta 1944 sa v ranných hodinách zhromaždilo pred domom Michala Tomu pod cintorinom deväťdesiat dobrovoľníkov, ku ktorým prehovoril JUDr. Igor Daxner, predstaviteľ Vojenského ústredia v Banskej Bystrici. Do jeho rúk zložili dobrovoľníci prisahu a zaviazali sa plniť úlohy povstania a bojovať za oslobodenie slovenského národa

spod fašistickej nadvlády. Sľub vernosti zložili aj predstavitelia obce, poštového úradu a učiteľia. Po prisahu všetci zhromaždení dobrovoľníci a ilegálni pracovníci odišli pripravovať zbrane pre povstalcov, ktoré po nociach vozil do Klenovca z Brezna obchodník Ján Repáš.

Keď nemecké vojsko 29. augusta 1944 prekročilo slovenské hranice, veliteľ obranného úseku Sinec kapitán v zálohe Vladimír

Bukva oznámil o 10. hodine dopoludnia začiatok povstania. Na výzvu Revolučného národného výboru sa prihlásilo v obecnom dome do radov povstaleckej armády štyristo vojakov v zálohe a dobrovoľníkov.

V Klenovci sa vytvoril povstalecký vojenský prápor s krycím názvom Narcis, ktorému velil kapitán v zálohe Vladimír Bukva z breznianskej posádky a od 15. septembra 1944 kapitán Ludovít Šuška. Boli to skú-

sení velitelia a protifašistickí bojovníci. Prápor mal tri roty. Rote v Klenovci, umiestnenej v meštianskej škole na prvom poschodi obecného domu, velili učiteľia nadporučíci v zálohe Eugen Wágner, neskôr Ondrej Hruška. Učiteľ Ján Šága z Klenovca pôsobil v hodnosti nadporučíka ako veliteľ v Hnúšti a Rimavskej Bani, kde sa budovalo obranné postavenie.

(pokračovanie na strane 3)

Udialo sa ...

Klenovskí poslanci navštívili Francúzsko

***2. augusta** sa v zasadačke Obecného úradu v Klenovci uskutočnilo stretnutie s majiteľmi pozemkov, ktoré sa nachádzajú v zóne pripravovaného rozvojového projektu v Skorušine, za účelom ich prípadného prenájmu alebo kúpy. Obec zastupovali jej starosta JUDr. Pavel Struhár, zástupkyňa starostu Mgr. Blažena Hrušková a pracovník OcÚ Pavel Ďurík. Prítomní boli aj členovia lyžiarskeho klubu vedení jeho predsedom Ondrejom Mináčom.

***6. augusta** sa starosta obce JUDr. Pavel Struhár zúčastnil v Rimavskej Sobotě zasadnutia Rady Združenia miest a obcí Gemera-Malohontu.

***8. augusta** sa v Rimavskej Sobotě uskutočnilo stretnutie komisie, ktorá pripravovala materiál o prioritách nášho okresu k výjazdovému zasadnutiu Vlády SR, ktoré sa uskutoční 27. septembra v našom regióne. Na príprave tohto materiálu sa zúčastnil aj starosta obce Klenovec JUDr. Pavel Struhár.

***10. augusta** sa starosta obce Pavel Struhár a zástupkyňa starostu Blažena Hrušková stretli v Banskej Bystrici so Štefanom Repkom, riaditeľom Krajskej rozvojovej agentúry, a Antonom Supukom, spracovateľom územno-plánovacej dokumentácie pre obec Klenovec za účelom prípravy priorít za obec Klenovec, ktoré budú súčasťou materiálov pre výjazdové zasadnutie Vlády SR v našom regióne.

***12. - 17. augusta** boli poslanci Obecného zastupiteľstva v Klenovci na pracovnej ceste vo Francúzsku, na ktorej v meste Villeneuve-sur-Yonne pripravovali budúcu spoluprácu.

***21. augusta** sa v Galérii Francúzskeho inštitútu v Bratislave uskutočnila výstava Karol Pajer – hrdina boja proti fašizmu, ktorej autorom je JUDr. Ľubomír Moncof. Výstavy sa zúčastnili starosta obce JUDr. Pavel Struhár a zástupkyňa starostu Mgr. Blažena Hrušková.

***22. augusta** sa starosta obce JUDr. Pavel Struhár zúčastnil v Rimavskej Sobotě na rokovaní komisie, ktorá pripravovala materiál k výjazdovému zasadnutiu Vlády SR, ktoré sa uskutoční v našom regióne.

(bh)

(dokončenie zo strany 1)

Nezabudnuteľným zážitkom bol aj organový koncert mladej umelkyne Anne-Gaelle Chanon v miestnej katedrále Notre Dame a majestátny ohňostroj, na pozadí ktorého sa všetci tí, ktorí sa prišli pokochať jeho krásou, dozvedeli históriu mesta a ktorý bol zároveň vyvrcholením miestnych slávností.

Okrem mesta Villeneuve-sur-Yonne mohli naši poslanci obdivovať aj pamiatky a katedrálu v meste Sens, kde navštívili aj dielňu, v ktorej bola zhotovená plastika, ktorú daroval našej obci starosta mesta Villeneuve-sur-Yonne.

Keďže k Francúzsku neodmysliteľne patrí víno a dobré jedlo, francúzski hostitelia sa ani tu nedali zahanbiť. Okrem rôznych burgundských a francúzskych špecialít budú Klenovčania určite radi spomínať na návštevu a degustáciu známych burgundských vín v pivnici, ktorú vlastní Michel Lorain v mestečku Joiny.

Po skončení tejto pracovnej cesty možno povedať, že všetko to, čo klenovskí poslanci vo Francúzsku videli, bude určite podnetné pri začiatkoch a ďalšom smerovaní spolupráce me-

dzi francúzskym mestom a našou obcou Klenovec.

Bezprostredne po návrate z Francúzska som sa opýtala starostu obce Klenovec JUDr. Pavla Struhára, ako on vidí a hodnotí túto pracovnú cestu.

KN: Prešlo len niekoľko dní od vášho návratu z Francúzska. Môžete našim čitateľom prezradiť, ako hodnotíte práve ukončenú pracovnú cestu poslancov klenovského obecného zastupiteľstva?

P.S.: Táto pracovná cesta sa dá hodnotiť z dvoch pohľadov. Po prvé ju možno chápať ako cestu, ktorá má potvrdiť ďalšie kroky spolupráce medzi mestom Villeneuve-sur-Yonne a Klenovcom a z druhej strany to bola cesta poznávací, kde sme mali možnosť získať poznatky a skúsenosti z práce samosprávy vo Francúzsku.

KN: Môžete dnes povedať, či pracovná cesta splnila vaše očakávanie?

P.S.: Myslím si, že na to by mali odpovedať všetci poslanci obecného zastupiteľstva. Zatiaľ sme však oficiálne vyhodnotenie cesty neuskutočnili, ale po rozhovoroch s nimi, pracovná cesta splnila ich očakávania.

KN: Máte pocit, že táto cesta bola výletom poslancov do Francúzska?

P.S.: V súčasnosti jednotlivé formy medzinárodnej spolupráce nie sú len chůtkami a výmyslami, ale nutnosťou, najmä pri podávaní projektov na získavanie prostriedkov z jednotlivých fondov Európskej únie, kde pri niektorých sa práve takáto spolupráca vyžaduje a je nevyhnutná pre úspešné zavŕšenie celého projektového procesu.

KN: Tento prvý krok ku spolupráci našej obce s francúzskym mestom bude mať určite pokračovanie.

P.S.: Kroky ďalšej spolupráce sa dohodli s tým, že zmluva o spolupráci medzi mestom Villeneuve-sur-Yonne a obcou Klenovec bude podpísaná v decembri vo Francúzsku pri príležitosti stretnutia všetkých partnerských miest, ktoré má Villeneuve-sur-Yonne v Čechách, Nemecku a Veľkej Británii, kde bude zároveň aj sviatok kulinárskych špecialít, na ktorom sa predstavíme aj my s našim gastronomickým umením a tiež našim klenovským folklórom. Následne na to, v mesiaci jún počas Klenovskej rontouky navštívia poslanci z mesta Villeneuve-sur-Yonne Klenovec.

KN: Ďakujem za rozhovor.

(bh)

Starosta Villeneuve sur Yonne Cyril Boulleaux a starosta našej obce JUDr. Pavel Struhár sa prihovárajú občanom mesta počas slávnostného prijatia

Počasie opäť vyčíňalo

V minulom roku sa v júni pred začiatkom Gemersko-malohontských folklórnych slávností prehnala našou obcou silná búrka, ktorej dôsledkom boli zaplavené dvory a poškodené komunikácie v obci. V noci na piatok 24. augusta si na nás príroda opäť spomenula. Opäť silná búrka spojená s veternou smršťou spôsobila škody priamo v obci, ale najmä v jej okolí. Vyvrátené stromy zablokovali cestu medzi Ráztočným a Skorušinou a zneprejazdnil aj veľký počet lesných ciest.

Silný vietor spôsobil rozsiahle škody na lesných porastoch a v úseku Hlboké - Kališkova lúka poškodil v dĺžke niekoľkých stoviek metrov tiež vedenie vysokého napätia, ktoré zásobovalo elektrinou lyžiarsky vlek v Skorušine a rekreačné objekty a usadlosti v tejto oblasti. Aj keď väčšina ciest bola rýchlo sprejazdená, oprava elektrického vedenia, ktorou je priamo podmienená prevádzka lyžiarskeho vleku v Skorušine, si zrejme vyžiada dlhší čas.

(mk)

Vyvrátené a polámané stromy potrhali vodiče a poškodili stĺpy vysokonapäťového vedenia do Skorušiny

Poslanci hodnotili

Návšteva francúzskeho mestečka Villeneuve-sur-Yonne bola dobrým príkladom toho, ako sa minulosť so súčasnosťou vzájomne dopĺňajú. Páčilo sa mi ako si zachovávajú identitu svojho mestečka a chránia si starobylú architektúru. Mesto má viac kultúrnych pamiatok a múzeí, o ktoré sa príkladne stará a tak má čo ponúknuť svojim návštevníkom. Boli dobrým príkladom toho, ako si treba vážiť samých seba, svoju národnú hrdosť.

Verím, že sú dobrým príkladom toho, aby sme aj my hľadali cesty k rozvoju našej obce i zachovaniu našej histórie pre ďalšie generácie a ctili si naše kultúrne dedičstvo. Možno absurdným by sa zdalo prerobenie maštale na penzión, ale i toto sme si mohli vyskúšať na vlastnej koži. Bol to ozaj pekný komplex ubytovania s vidieckym charakterom.

Čo mne osobne chýbalo, bolo stretnutie s mládežou, deťmi, čo zároveň chápem, pretože je čas prázdnin a dovoleníek. Vedela by som si predstaviť výmenné projekty pre túto cieľovú skupinu, aby si mohli obohačovať a rozširovať vzájomne vedomosti.

Stanislava Zvarová

Vo Francúzsku sa mi páčila starostlivosť zo strany štátu o kultúrne pamiatky, ako aj o občanov. A to od najmenších až po najstarších. Z môjho pohľadu bola príkladná aktivita seniorov, ktorí sa podieľali na činnosti mesta, hlavne čo sa týka spolupráce s partnerskými mestami v Čechách a teraz už aj na Slovensku.

Mgr. Katarína Zamborová

Okrem možnosti spoznať mesto a jeho okolie sme získali veľa informácií o práci jeho orgánov, o výške a štruktúre mestského rozpočtu i o ekonomike regiónu. Napriek tomu, že v meste ani v jeho najbližšom okolí nepôsobia silní výrobcovia alebo obchodné spoločnosti, mesto prosperuje a je atraktívne aj pre mladých ľudí, pričom ťaží najmä zo svojej polohy v blízkosti Paríža. Za dôkaz prosperity a atraktívnosti je možné považovať okrem iného tiež vysoký počet školopovinných detí - až 1 400. Pre porovnanie, Klenovec, ktorý má asi o tretinu obyvateľov menej ako Villeneuve sur Yonne, by mal mať pre zachovanie súčasného stavu populácie okolo 450 školopovinných detí. Realita je však oveľa smutnejšia.

Ing. Michal Kňazek

Povstalecké boje v jeseni 1944

(dokončenie zo strany 1)

Povstalecký prápor Narcis podliehal veliteľstvu 2. taktickej skupiny v Brezne.

Klenovec sa v tom čase nachádzal na juhovýchode povstaleckého územia, v ktorom spočiatku bol relatívny pokoj, vyplnený budovaním obrany za obcou smerom do Hnúšte. Obyvatelia obce tu kopali zákopy pre vojakov, jamy pre guľometné hniezda a okopy pre strelcov. Stavali protitankové zátarasy, vyrubovali stromy a pripravovali priestor na obranu pred nepriateľom.

Fašisti prenikli na povstalecké územie na juhu Slovenska z Maďarska až 19. októbra 1944. Ich útok smeroval od Rimavskej Soboty na sever Rimavskou dolinou s cieľom obsadiť centrum povstalcov, Banskú Bystricu. Pri Rimavskej Bani narazil prápor 18. SS-divízie na prvý aktívny odpor povstalcov na čiare Koka-

va nad Rimavicou - Klenovec - Rimavské Brezovo - Rimavská Baňa - Kraskovo. Tu sa na boji proti fašistom zúčastnila rota nadporučíka v zálohe Jozefa Polievku, čata poručíka Jána Feješa, partizánska čata Zoltána Sekerku a ďalšie jednotky, v ktorých bojovali aj Klenovčania.

Boj pri Rimavskej Bani trval tri dni, v ktorom nepriateľ utrpel menšie straty na životoch vojakov a bojovej technike. Povstaleckí vojaci sa pri Rimavskej Bani a Krasokove udatne bránili. Obyvateľstvo Klenovca a ďalších okolitých obcí utieklo pred nepriateľom na vrchy. V Klenovci ostali iba starci.

Keď nečakane „padol“ Tisovec, ktorý fašisti dobyli 21. októbra 1944, ustúpili povstalci z Rimavskej Bane cez Kokavu nad Rimavicou a Klenovec na Lom nad Rimavicou. Na vrchu Chorepa došlo k bojom s nepria-

teľom, ktorý trval niekoľko hodín. Vyžiadal si tri ľudské životy z radov povstaleckých vojakov. Nemeckí fašisti boli dobre vyzbrojení, mali modernú techniku, miny a motorizované jednotky. Povstalci mali iba ľahké zbrane, guľomety, granáty a pušky.

Napriek tomu naši vojaci udatne bojovali a boli ochotní za slobodu národa aj umrieť. Úloha vojakov v povstaní bola dlho nedocenená. Za minulého režimu sa preceňovala činnosť partizánov a úloha vojakov v povstaní sa zaznávala a začala upadať do zabudnutia. Nazdávame sa, že na našich povstaleckých vojakov, ich veliteľov a dôstojníkov by sme nemali zabudnúť. Mali by sme na nich spomínať s úctou a vďakou. Prejavili v rozhodujúcej historickej chvíli veľkú odvahu a statočnosť.

(mo)

Vzbúrené srdce

Vzbúrilo sa srdce, nedá pokoja, vyzýva ma do nerovného boja. Silnejšie na moje srdce ja doráža, už nečaká, do boja vyráža.

No, nepriateľ silnejší ako ja. Vzpieram sa srdcu, daj pokoja. Myslienkami sústredene pracujú, vzbúrené srdce z hry vylučujú.

Podvodník, kľamár, tiež vyčkáva. Čo sa v jeho srdci odohráva? Podvod, kľamstvo je jeho zbraň, pred ňou sa nadovšetko chráni.

Končí sa boj, nepriateľ prehráva, nezmyje hanbu, tá ďalej zostáva. Utíšilo sa srdce, už dá pokoja. Ved' netreba vyrážať do boja.

Paľo Brndiar

Chovateľom králikov

Začínáme s chovom králikov

Skôr, ako začneme s chovom králikov, si treba ujasniť cieľ chovu. Podľa toho pristupujeme k voľbe plemena a tiež k stavbe králikárni. Nesmieme pritom zabudnúť na základné hygienické požiadavky. Čím viac starostlivosti budeme venovať prvotným požiadavkám, tým väčšiu rentabilitu a radosť z chovu môžeme očakávať. Niektorí sa rozhodne chovať králiky na mäso, iní na kožušinu, vlnu, prípadne len zo záľuby. Takže pri kúpe plemenných zvierat treba mať na zreteľ očakávanú produkciu, možnosti chovu, prostriedky do neho investované. U nás sa chová asi 65 plemien v rôznych farebných rázoch, takže každý chovateľ sa môže rozhodnúť pre „to svoje“, ktoré zodpovedá jeho predstavám. Najrozšírenejší je chov úžitkových králikov, to je na produkciu mäsa. Na tento účel sú vhodné takmer všetky plemena. Niektoré vynikajú ranosťou, iné zmasilosťou, prí-

padne dosahujú vyššiu hmotnosť.

Kvalita mäsa sa hodnotí podľa chuti a šťavnatosti. Aby sa dosiahli tieto kvalitatívne ukazovatele, odporúča sa asi 14 dní pred porážkou skrmovať okrem sena a ďateliny aj varené zemiaky, kukuricu, zrno, čiže potravu bohatú na škroboviny. Do krmnej dávky je vhodné pridať petržlen, zeler, prípadne iné aromatické rastliny, ktoré dodajú mäsu korenistú chuť.

Všeobecne sa traduje, že stredné a malé plemena majú chutnejšie mäso, ako väčšie. Pokiaľ sa chovateľ pri produkcii mäsa neupriamuje na farebný tón srsti, prípadne na jeho kresbu, tak nechová čisté plemeno, ale krížence. Takýto kríženc je medzi chovateľmi tiež obľúbený a neraz z ješitnosti je majiteľ presvedčený o jeho výnimočnosti a vysokých kvalitách. Cieľavedomým krížením určitých plemien v priemyselných podmienkach vznikli niekoľkolíniové hybridy, ktoré sa dobre osvedčujú aj v malochovoch.

(pokračovanie na strane 5)

Z kuchyne našich starých mám

V tomto čísle Klenovských novín sme sa rozhodli zmeniť obsah pravidelnej rubriky Z kuchyne našich starých mám a to nie preto, že by sme už vyčerpali recepty, ktoré pripravovali naši predkovia, ale preto, že poslanci klenovského obecného zastupiteľstva v tomto mesiaci navštívili francúzske mesto Ville-neuve-sur-Yonne, s ktorým Klenovec pripravuje spoluprácu. Keďže Francúzsko je krajinou, v oblasti, kde sa naše partnerské mesto nachádza.

Hovädzie mäso na burgundský spôsob (Boeuf à la bourguignonne)

Na prípravu potrebujeme: 600g hovädzieho mäsa (vysoká roštenka, rebro, plece), 125 g slaniny, 250 g húb, 1 dl červeného

vína, 1 lyžicu múky, 1 lyžicu paradajkového pretlaku, 2 strúčiky cesnaku, 30 malých cibuliek, bobkový list, tymián, zelenú petržlenovú vňať, soľ, mleté čierne korenie.

Postup:

Hovädzie mäso pokrájame na väčšie kocky, opečieme na oleji do zlata, poprášime múkou, pridáme pretlačený cesnak a opražíme. Potom podlejeme vínom a prilejeme toľko vody, aby mäso bolo takmer celkom zakryté.

Takto pripravené mäso osolíme, okoreníme, pridáme bobkový list, tymián, zelenú petržlenovú vňať, cibulky udusené na pokrájanej slanine a na miernom ohni varíme 3 hodiny. Nakoniec pridáme huby udusené na masle, paradajkový pretlak a ešte spolu povaríme 10 minút, pričom z povrchu pozberáme prebytočný tuk.

Podávame so zemiakmi.

(bh)

OKIENKO ZÁHRADKÁRA

September

Názov mesiaca, ale aj nasledujúcich mesiacov, má vo svojom názve koncovku ber. To znamená, že leto sa nám pomaly ale isto končí. Začína zber dopestovanej úrody a bude pokračovať až do príchodu zimných mesiacov. Pri zbere je potrebné kontrolovať, čo sme dopestovali nielen z hľadiska dopestovaného množstva a veľkosti jednotlivých plodín, ale aj z hľadiska napadnutia chorobami alebo škodcami. Kontrola je opodstatnená hlavne u tých druhov, ktoré chceme použiť na zimné uskladnenie. Počas pestovania sme kontrolovali jednotlivé plodiny a v prípade zistenia napadnutia chorobami alebo škodcami sme urobili chemickú alebo mechanickú ochranu. Preto v nasledujúcom roku

môžeme očakávať znovu podobné choroby alebo škodcov. Už po zbere plodín môžeme urobiť preventívne opatrenia na zamedzenie, alebo na zmenšenie výskytu škodcov. Po zbere úrody nezabúdame na vyčistenie plochy od zvyškov rastlín. Týmto zamedzíme prezimovaniu chorôb (napr. sú to rôzne plesne) alebo aj škodcov (napr. vošky). V prípade, že sa vyskytujú škodcovia vo veľkom množstve, je potrebné zmeniť druh pestovanej plodiny, alebo použiť chemickú preventívnu ochranu. Pri výskyte niektorých chorôb (napr. nádorovitorsti koreňov hlúbovín) je potrebné dodržať niekoľkoročnú ochrannú dobu, to znamená, že na napadnutej parcele nemôžeme pestovať 6 rokov hlúboviny. Pozor je treba dať aj na divorastúce rastliny, ktoré môžu byť pre-

nášačmi rôznych chorôb.

Na zimné uskladnenie ovocia alebo zeleniny je potrebné tieto priestory mechanicky vyčistiť. Veľmi dobré je steny miestnosti namaľovať vápenným „mliekom“. Dobrú službu nám urobí aj to, keď do vápenatého mlieka pridáme nejaký fugicid. (môže to byť napr. Kuprikol).

S ovocím si do skladov prinášame nechtiac aj niektoré choroby. Jednou z nich je zelená hniloba jadrovín spôsobovaná penicilínovou plesňou. Pleseň napadá iba mechanicky poškodené jablká alebo hrušky a spôsobuje pomerne rýchly rozpad dužiny. Na ovoci sa objavuje zelený povlak plesne a cítiť zápach po plesni. Ochrana spočíva v zamedzení poškodenia ovocia počas manipulácie po zbere a kontrolou uskladneného ovocia a odstraňovanie napadnutých kusov.

Na uskladnenom ovoci

môžeme pozorovať v priebehu niekoľkých týždňov napadnutie tvrdou čiernou hnilobou (plod sa mení na čiernu múmiu).

Podobne aj pri uskladnení zelenine musíme dbať na likvidáciu napadnutých kusov. Častou príčinou hniloby uskladňovanej hlavne hlúbovej a koreňovej zeleniny je pleseň sivá. Do skladov sa zanesie uskladňovajúcou zeleninou. Rozširuje sa najviac na poškodených jedincoch a spôsobuje rýchlu, pomerne mäkkú hnilobu. Povrch rastliny sa pokrýva hustým sivým povlakom výtrusov, ktoré sa ľahko uvoľňujú a aj veľmi slabým prúdením vzduchu zamorujú miestnosť skladu. Z tohto dôvodu je potrebné hneď pri zistení plesni celú rastlinu odstrániť z priestoru skladu.

Pomerne častá je na uskladňovanej zelenine hniloba koreňovej zeleniny.

(pokračovanie na strane 5)

Dixi a Erik

Moje začiatky s držaním loveckého psa boli viac utrpením ako radosťou z dobrých štvornohých pomocníkov. Problém bol najmä v tom, že som si chcel psa nadobudnúť podľa vlastnej chuti, ale vkus riaditeľa Lesného závodu Hnúšťa bol iný. Moja motivácia sa riadila skúsenosťou, že lov jelenej zveri bol u nás pomerne vysoký a aj diviakov bolo nadostač. Veď sa lovilo 80 až 90 kusov raticovej zveri. Celkom prirodzene som usúdil, že si zaobstarám farbiara alebo kopova. Žiaľ, v tom sa so mnou riaditeľ závodu nezhodol. Musel som ako začiatočník počúvať vrchnosť, teda riaditeľa.

Jemu sa páčili foxteriéry. Pri každom stretnutí mi básnil o ich vynikajúcich vlastnostiach a o tom, že na dvore mojej horárne na Kaličnom už chýbajú iba ony. Jeho poézia o foxteriéroch namala konca kraja. Čertovo plemeno! Zbytočne som sa pokúšal o polemiku, pretože riaditeľove pravidlá boli iba dve: po prvé, že má vždy pravdu on, a po druhé, že ak pravdu nemá, tak platí pravidlo číslo jeden. Avšak čo musím pravdivo povedať, môj riaditeľ bol skúsený poľovník a chamtivosť, či snobská naháňačka za trofejami mu boli cudzie. Do diviacej zveri bol, doslova, zamilovaný. Starého mocného kanca z Veľkej Borovej nenazval inak, len „čierny rytier“.

Ešte skôr, ako sa mala rozhodnúť otázka kúpy mladého psa na môj dvor, musel som nastúpiť na vojenské cvičenie. V duchu som si prial, aby môjmu riaditeľovi myšlienka o foxteriérovi, pokým sa z manévrov vrátim, vyfučala z hlavy. Nestalo sa tak. Hoci som bol preč celý mesiac. Ešte som sa ani poriadne nevrátil domov a už ma čakal odkaz, že psov mám u direktora. Hneď dvoch! A vraj, aby som si ich hneď vyzdvihol.

Menovali sa Dixi a Erik. Na prvý pohľad som v očiach neskrtných beští videl samé šibalstvá. A veru nebolo na ne treba čakať dlho. Čoskoro prerástli do konfliktov a nepríjemností. Pochádzali vraj z dobrého vrhu z istej českej chovnej stanice. Ich rodičia mali byť vynikajúci škrtiči. Asi to bola pravda, lebo Dixi a Erik sa v tomto smere vydarili znamenite.

Roztopašné foxteriéry si direktor obľúbil, stali sa jeho miláčikmi. Trochu väčší Dixi bol celý biely, len cez jedno oko mal hnedý pás. Erik bol trojfarebný, skôr by sa hodil do cirkusu, ako do hory, čo potvrdzoval aj jeho talent na kúsky, ktoré vôbec nesúviseli s poľovačkou. Najviac sa vyžíval v otváraní dverí, hoci ho to nik neučil. Psy boli stále ufúľané. Ak som ich vykúpil, ako na zlosť, vždy odbehli vyváľať sa na cestu do prachu. Pokiaľ to bolo

v zime, vyváľali sa v škváre. To mi riaditeľ vždy vyčítal a obviňoval ma, že sa neviem postarať o psy, a že o kúpaní psov nemám ani šajnu.

Moje utrpenie s chovaním a výcvikom psov nemalo konca kraja. Napriek tomu som ich predviedol na skúškach vlôh. Horko ťažko sme preliezli niekoľkými nástrahami čakajúcimi na adeptov loveckej upotrebitelnosti. Na skúšky duričov som ani nepomyslel. Zato Dixi a Erik drhli znamenite všetko, čo sa hýbalo. Počnúc sliapkami, králikmi, mačkami, ba aj psy sa museli mať pred nimi na pozore. Vrcholom škrtičského talentu bol skon susedovho jahňaťa. Na takéto výkony boli riaditeľovi miláčikovia a moji trápici vynikajúci aj v lese. Menšie diviaca zadržali tak, že Dixi sa mu zahryzol do rypáka a Erik ho zdrazil za zadok. Kvikanie obeť bolo počuť veľmi ďaleko. Keď som šiel do revíru s riaditeľom, tak „chlapci“, medzičasom im na lesnej správe prischol takýto názov, nesmeli na vychádzke chýbať.

Raz prišiel riaditeľ za mnou, že pôjdeme na kontrolu krmísk diviacej zveri do Veľkej Borovej. To bolo v tých časoch veľmi vyhľadávané miesto diviakmi. Mali tam vynikajúce podmienky v lete i v zime. Cez leto tam boli obsiate polička pre zver, v zime sa tam vyvážalo rôzne krmivo. Gázikom, v ktorom sme sa vlezli, neustále nadhadzovalo a hrboľatá

cesta nemala konca. To pohlo aj psími vnútornosťami. Zrazu jeden z foxteriérov, ani som sa nenazdal, vysúdil obsah svojho žalúdka do riaditeľovej tašky. Rovno medzi akési papiere. Pohotový šofér Jano musel v spätnom zrkadle zazrieť, že pes sa prihýna k riaditeľovej taške, nuž voľnou rukou na nej zatihol zips. Čo teraz? Nezmožol som sa ani na úbohé šepnutie. To je môj koniec! Majiteľ tašky však nezazrel nič, venoval sa okoliu. Na čerstvo napadnutom snehu sledoval stopy zveri. Občas, naša jazda mala charakter nekonvenčnej vychádzky, sa uctil z malého plosku a zasa sa spokojne venoval krásne okolia. No ja som sa cítil horšie ako praktický foxteriér, lebo ten mal už „šabľu“ za sebou, ale mňa mala stihnúť už-už. Hrdinsky som však tento neovládateľný reflex potláčal až na miesto, kde musel Jano zastaviť kvôli bežiacim diviakom. Jedného z nich direktor zložil bravúrnym výstrelom.

Po návrate sme to dobre oslávili a v dobrej nálade sa i rozchádzali. Iba mňa tlačila obava, že „prúser“ zrejme vyjde najavo už na druhý deň.

Dni však plynuli a nado mnou visela neistota. Poznal som starého! Mal zvyk nechať problém „odležať“ a vytiahol ho až vtedy, keď sa, akože, na všetko zabudlo. Nemýlil som sa.

(pokračovanie na strane 6)

Okienko záhradkára

(dokončenie zo strany 4)

Niekedy sa pri nedostatočnom triedení zeleniny, najmä koreňovej dostáva do skladu a spôsobuje zahniatie napadnutých rastlinných častí, na ktorých vzniká najskôr hustý biely povlak podhubia. V priebehu niekoľkých dní však povlak zmizne a ostávajú po ňom takmer okrúhle alebo elipticky pretiahnuté čierne telieska trvalého podhubia. Ak sa huba objaví vo vrstve uskladnenej zeleniny, postupuje na zdravé rastliny a vytvára celé hniezda zničených koreňov. Na zníženie napadnutia je okrem starostlivého triedenia zeleniny aj správny teplotný a vlhkosťný režim.

Na uskladnenej zelenine môžeme zistiť aj niektorých škodcov. Môžu to byť napríklad vošky ale aj slizniaky, ktoré sa na zimu

ukrývajú do pivníc a skladov. Znečisťujú a ohryzajú uskladnenú zeleninu, čím podporujú rozširovanie plesní. Pri zistení ich mechanicky odstraňujeme. Chemická ochrana je dosť problémová. Môžeme však použiť rôzne návnady na ich likvidáciu alebo odchyt. Nakoľko sa však jedná o uzavreté priestory, je potrebné dodržiavať pokyny výrobcu.

Nevitánym hosťom sú aj rôzne hlodavce. Ich likvidácia alebo odchyt je dosť problémový, lebo v skladoch sú obklopené potravou a najproblémovšie je pripraviť im takú návnadu, ktorá by ich prilákala do pascičky. Tohoročné suché počasie podporilo premnoženie sa hlavne hlodavcov. Tak môžeme očakávať veľký tlak hlodavcov na sklady a pivnice. Pomôcť by nám v tomto mohli ešte jesenné dažde.

Jaroslav Jáchim st.

Králiky

(dokončenie zo strany 4)

Prikladom je hybrid HY-LA alebo ZIKA. Za optimálnych podmienok možno od jednej samice odchovať aj 40 mláďat a pri výkrme za 90 dní dosiahnuť hmotnosť do 3 kg pri spotrebe 3,1 kg kompletnej krmnej zmesi.

Za čisto kožušinové králiky sa považuje skupina krátkosrstých rexov, pri ktorých je evidentná kvalita a poznateľnosť, že ide o králičinu. Druhú veľkú skupinu tvoria králiky, ktoré imitujú štruktúrou sfarbenia srsti iné kožušinové zvieratá, napríklad kunu, činčilu, rysa a podobne. Ale vyhľadávané sú aj všetky biele kožušiny, pretože sa dajú veľmi

ľahko a nápadito farebne upravovať. Všeobecne najkvalitnejšie kože na zvierati sú od konca novembra do februára.

Na vlnu sa chová králik angorský, ktorý patrí medzi stredne veľké plemená. Do skupiny dlhosrstých králikov sa radí ešte králik lišiak a malý lišiak.

Medzi športové plemená môže byť zaradený králik zajacový, jeho chov je však náročný vzhľadom na jeho postoj, ktorým pripomína zajaca poľného.

Plemien králikov je teda pomerne dosť a aj možnosti získať kvalitný chovný materiál. Je len na nás chovateľoch, čo si určíme za základnú požiadavku chovu a pre aké plemeno sa rozhodneme.

Rudolf Kaštan

Po partizánskych chodníčkoch

Spomienka na Slovenské národné povstanie

Slovenské národné povstanie ma zastihlo na klenovských vrchoch na konci školských prázdnin 29. augusta 1944. Išli sme kosiť lúku do Klenovca. Cestou sme stretli učiteľa Jána Kačániho a Jána Štefánika. Boli to ilegálni pracovníci, ktorí boli zapojení do priprav povstania. Povedali nám, že vypuklo povstanie proti Nemcom a že je vyhlásená mobilizácia.

Ešte v ten deň sa v obecnom dome prihlásil veľký počet vojakov v zálohe a dobrovoľníkov. Otec narukoval do povstaleckej armády v Hnúšti. Odtiaľ ho preložili do posádky v Brezne. Poľnohospodárske práce ostali na starosti matke, ktorá spolu so mnou a mladšou dcérou musela zabezpečiť zber úrody.

Začiatkom septembra 1944 prišli do Klenovca evakuanti z Martina po jeho obsadení Nemcami. Revolučný národný výbor ich rozmiestnil na bývanie po domácnostiach. Stravovanie mali zabezpečené zo spoločnej kuchyne, ktorá bola v našom dome v Klenovci. K nám na vrchy prišlo v októbri asi dvadsať evakuantov. Bola to rodina Kožuchovcov z Martina, niekoľko detí, ktoré spávali v izbe, a dospeli. Tým sa ušlo miesto v stodole na sene.

Z ich rozprávania som sa dozvedel o priebehu bojov pri Strečne a v Turci, o hrdinstve vojakov a partizánov a o prvých obetiach povstania. V Klenovci bol v tom čase relatívny pokoj. Gemer-Malohont bol na okraji povstaleckého územia. V polovici októbra sa však aj tu začali boje. Nemci zaútočili od Rimavskej Soboty na povstaleckú obranu pri Rimavskej Bani, ktorú čoskoro museli povstalcovia opustiť, lebo „padol“ Tisovec. Nemecké vojsko pokračovalo v boji smerom na Brezno a Klenovec.

Klenovské vrchy sa rýchlo zaplnili ľuďmi utekajúcimi pred nepriateľským vojskom z juhu okresu. Dočasné prístrešie našli v kolešniach

od Ráztočného až po Vepor, v oblasti, ktorú Nemci pri svojom útoku na centrum povstania – Banskú Bystricu obišli.

Po ztláčení povstania do hôr koncom októbra 1944 sa vrátil domov otec. Celá naša rodina pomáhala partizánom. Bol to najmä partizánsky zväzok Chruščov so síd-

Major Červenej armády M. A. Sadilenko (v strede) s niektorými odbojármi z Klenovca v roku 1989 (foto: Koloman Zúrič)

lom v Tepličnom, ktorému velil major ČA Alexej Michajlovič Sadilenko a 6. oddiel Mastek partizánskej brigády Jánošík, ktorej veliteľom bol Ernest Bielik. Časť tohto oddielu operovala na vrchu Grôň, kde bolo sídlo Okresného výboru KSS a Revolučného okresného národného výboru z Hnúšte.

Naša chalupa na Cisárskom sa v tomto období stala miestom, kde sa zastavovali partizánske skupiny, keď išli na akcie alebo keď sa z nich vracali, aby si oddýchli a sa občerstvili. Mali sme rádiový prijímač na batérie, ktorý bol zdrojom aktuálnych správ z frontov a z domácej i zahraničnej politiky. Tieto správy sme odovzdávali partizánom a ilegálnym pracovníkom.

Neskôr sa k nám uchýlili rasovo prenasledovaní ľudia, napríklad pani Janoušeková, manželka staviteľa z Klenovca, ktorú som po týždni previedol na bezpečnejšie miesto na klenovských vrchoch, alebo pán Jelínek

so synom z Rimavskej Soboty (v tom čase toto mesto patrilo Maďarsku), ktorého som sprevádzal na stretnutie s Ondrejom Klokočom, predsedom RONV, sídlilim na Grôni. Pán Jelínek mal pre neho dôležité správy o situácii v Maďarsku.

Revolučný národný výbor rozpisoval roľníkom na

pochádzajúci z Viedne, sme zbrane ukryli v kope slamy za maštaľou.

Počas razie nás vojaci vyhnaní z chalupy a odviekli najprv na Ráztočné a potom do Klenovca, kde Antek vybral zo zatknutých občanov spolupracovníkov partizánov, ktorých odviekli do koncentračných táborov a ostatných zaradili na kopanie zákopov v Tisovci, Hačave a Klenovci. Po razii bola spolupráca s partizánmi sťažena. Stiahli sa hlbšie do hôr a v styku s civilným obyvateľstvom boli opatrnejší. Napriek tomu sme sa im snažili ďalej pomáhať informáciami, správami z rádia a zásobovaním, čo trvalo aj počas prechodu frontu, až do oslobodenia celého územia obce 28. januára 1945.

Na záver by som chcel uviesť, že Klenovčania si v tomto osudovom období – počas celonárodného povstania – čestne splnili svoje úlohy. Klenovské kolešne zásobovali partizánov v horách, poskytovali pomoc a prístrešie evakuantom a prenasledovaným spoluobčanom. Som hrdý na svojich rodákov, ktorí boli účastníkmi týchto historických udalostí.

Pavel Hruška, Revúca

Dixi a Erik

(dokončenie zo strany 4)

O tri týždne mi riaditeľ spravil školenie, ako a kedy sa majú kŕmiť psy. Šofér Jano mi však bokom viackrát zašepkal, že riaditeľ si už nemôže pamätať, kto by mohol byť vinníkom. Preto som sa rozhodol pre taktiku mlčania a direktora som tak držal v neistote. A tuším sa mi aj podarilo takto rozptýliť mračná nad mojou hlavou.

Na opísanie všetkého, čo foxteriéry povystrájali, bolo by treba veľa papiera. Skončili tak, že Dixi počas jednej z mnohých vzájomných bitiek zaškrtil Erika. A už o mesiac zahynul i on. Pri preskakovaní plôtika výbehu sa nešťastne obesil na pletive. Tým skončilo i moje trápenie.

Anton Poláčik
člen výboru PZ Klenovec

ŠPORTOVÉ OKIENKO

Začal sa futbalový ročník 2007/2008

Po niekoľkotýždňovej prestávke sa opäť rozbehol kolotoč futbalových súťaží na plné obrátky. Sezónu 2007/2008 začali ako prví dorastenci, ktorí si na rozdiel od družstva dospelých zachovali ligovú prislusnosť. Jedno víťazstvo, jedna remíza a dve prehry nepredstavujú veľmi uspokojivú bilanciu. Vysoký počet nastrieľaných ale aj inkasovaných gólov hovorí o nestabilizovanej výkonnosti v dôsledku zmien v hráčskych káddoch dorasteneckých mužstiev.

Nakoniec aj naši hráči môžu poslúžiť ako príklad, keď v prvom zápase doma rozstrieľali Cinobaňu 17:0, o týždeň na to prehrali v Kalinove 11:3, potom hrali hrali na domácom ihrisku s Tisovcom nerozhodne 0:0, a nakoniec prehrali v Dolnej Strehovej 8:0

Družstvo dospelých štartuje v I. triede oblastných súťaží a nový ročník otváralo na pôde Veľkých Teriakoviec. Na domácom ihrisku sa predstavilo až v 2. kole v stretnutí s Bátkou.

V. Teriakovce - Klenovec 2:2 (1:2)

Stretnutie sme začali sebavedome, súpera sme zatlačili na jeho vlastnú polovicu ihriska a nedovolili sme mu kombinovať. Dôsledkom našej sústredenej nátlakovej hry boli súperove chyby v obrane a z nich vyplývajúce šance. V 15. minúte bol vo vyloženej gólovej príležitosti faulovaný v pokutovom území Svinčiak a nariadenú penaltu Barto bezpečne premenil na náš vedúci gól. Ani vedúci gól neutlmil našu aktivitu, naopak, réžiu sme v týchto fázach mali pevne v rukách. V 35. minúte sa po kolmej prihrávke dostal sám pred brankára domácich V. Parobek, ktorý nezaváhal a dosiahol náš druhý úspech. Dvojgólové vedenie však naše mužstvo uspokojilo a aktivitu prenechalo súperovi. Ten ponúknutú šancu využil a ešte pred prestáv-

kou v 43. minúte po rýchlom protiútoke znížil na 1:2.

Ani po zmene strán sa obraz hry zo záveru prvého polčasu nezmenil. Domáci hýrili útočnou aktivitou a my sme kopili chyby v obrannej činnosti. Vytriezvenie prišlo v 75. minúte, keď po vydatenej strele domáci vyrovnali na 2:2. Záverečný tlak priniesol iba tretí, neuznaný gól pre údajný ofsajd, ktorý už na výsledku nič nezmenil. Stretnutie svojim priebehom pripomínalo domáci súboj so Sklabinou, v ktorom sme taktiež stratili dvojgólové vedenie, dva body a v konečnom dôsledku aj V. ligu.

Zostava Klenovca: I. Hruška -

Vince, M. Boháčik, Radič, M. Parobek, Benco, Oláh, Barto, Hrivnák, Svinčiak, V. Parobek, Striedali R. Bálint, Hlôška, Mináč.

Klenovec - Bátka 6:1 (3:1)

Naše mužstvo vďaka skúsenostiam z vyššej súťaže a prehľadu v hre dominovalo na ihrisku od začiatku stretnutia. Už v 7. minúte sa nám po chybe hostujúceho brankára podarilo strelíť vedúci gól, ktorého autorom bol Radič. Po inkasovanom góle síce hostia hru v poli opticky vyrovnali, z gólu sme však opäť tešili my. V 25. minúte po peknej útočnej akcii prekonal brankára hostí V. Parobek - 2:0. Chýb

sme sa ale taktiež nedokázali vyvarovať a po nedorozumení našej obrany hostia znížili na 2:1. Ešte do prestávky sme stihli dať súperovi primeranú odpoveď. Svinčiak síce z penalty za ruku obrancu hostí vo svojom pokutovom území trafil iba žrd' súperovej brány, pri nasledujúcej útočnej akcii sa však už nemýlil a zvýšil naše vedenie na 3:1.

Druhý polčas prebiehal už jednoznačne v našej réžii. Súpera sme nepustili k vážnejšej akcii, naopak z vytvorených gólových príležitostí sme aj s pomocou neistého brankára hostí dokázali trikrát skórovať a stanovili konečný stav stretnutia na 6:1. Autormi našich troch gólov v druhom polčase boli Radič, M. Hruška a R. Bálint.

Zápas sme odohrali v zostave: I. Hruška - M. Parobek, M. Boháčik, Vince, V. Parobek, Oláh, Radič, Svinčiak, Benco, M. Hruška, Mináč. Striedal R. Bálint.

Aj keď výkon nášho mužstva mal znaky začínajúcej sezóny, bojovnosťou a vysokým víťazstvom naznačilo svoje ambície.

Dorast:

Klenovec - Cinobaňa 17:0

Kalinovo - Klenovec 11:3

Klenovec - Tisovec 0:0

Dolná Strehová - Klenovec 8:0

Pavel Ďurík/Michal Kňazek

Svinčiak jedenástku ešte nepremenil, ale vzápätí sa aj tak zapísal do streleckej listiny (Klenovec - Bátka 6:1)

To bol názov seminára, ktorý sa uskutočnil 8. augusta 2007 v Stredisku environmentálnej výchovy Drieňok v Teplom Vrchu. Seminár organizovala Slovenská agentúra životného prostredia - Centrum starostlivosti o vidiecke životné prostredie z Banskej Bystrice. Bol určený starostom obcí, zástupcom mikroregiónov a občianskych združení v regióne. Za našu obec sa seminára zúčastnili Milada Kochanová a pracovníčka GMOS v Rimavskej Sobote Stanislava Zvarová.

Program seminára bol zameraný na krajinno-este-

Verejnosť' a hodnota krajiny

tické aspekty vidieckej krajiny, odznali tam názorné ukážky orientované na krajinný obraz, kvalitu krajiny, premeny krajiny, historické krajinné štruktúry, čo je zároveň súčasťou novej agendy - Európskeho dohovoru o krajine, ku ktorému pristúpila aj Slovenská republika. Tento dokument ako i jeho implementáciu prezentovala Mgr. Pavlína Mišíková z MŽP SR. Ing. Arch. Anna Kršáková zo Slovenskej agentúry životného prostredia v Banskej Bys-

trici vystúpila s príspevkom *Krajinno-ekologické a krajinno-estetické vlastnosti krajiny*. V podaní Ing. Arch. Jána Krumla, spoluzakladateľa *Skoly vesnice v Čechách* a Martina Kincla, starostu obce Vratenín, bola predstavená celá genéza obnovy obce, od angažovania obyvateľov cez jednotlivé projekty a územný plán až po súťaž *Vesnice roku*. Zároveň starostka obce Blatnička Jarmila Hrušková prezentovala aktivity obce, jej spolkov, dielňu výroby krojov, ako i

zvýšenie kvality krajiny cez pozemkové úpravy. Obe obce majú prijaté VZN, na základe ktorého nesmú obyvatelia rekonštruovať svoje domčeky bez toho, aby nezachovali ich pôvodnú architektúru. Takto si dokážu ustríchnuť, aby ich obce boli jedinečné a prezentovali svoje hmotné kultúrne dedičstvo.

Film Jarmily Kocourkovej *Okrajina a lídech Kysuc*, premietnutý na záver vyvolal obavy zo straty identity vidieka, aby sme jeho krásu sme nemuseli hľadať len na starých fotografiách, či filmoch.

(sz)

V nedeľu 5. augusta sa na Námestí Karola Salvu uskutočnila nevšedná výstavka ľudových výrobkov z kože, dreva, hliny, drôtu a šúpolia. Účastníci tejto prezentácie, ale aj náhodní okoloidúci mohli vidieť tiež pekné handrové bábiky, výrobu šperkov, tkáčske a tanečné umenie nádejných folkloristov, účastníkov 5. letného tábora remesiel, hudby, spevu a tanca, ktorý sa konal od 29. júla v klenovskej Skorušine.

Ako nám povedala organizátorka a zároveň aj vedúca letného tábora Stanislava Zvarová detský letný tábor pod názvom *Remeslo má zlaté dno* bol realizovaný v rámci projektu Maľovaná truhlica, ktorý podporili Stredoeurópska nadácia a Slovnaft, a. s., člen skupiny MOL a Banskobystrický samosprávny kraj. Organizátormi tohto zaujímavého a určite aj veľmi užitočného podujatia boli občianske združenie Rodon, Miestne kultúrne stredisko v Klenovci, Banskobystrický samosprávny kraj a Gemersko-Malohontské osvetové stredisko v Rimavskej Sobote.

Remeslo má zlaté dno

Letný tábor remesiel, hudby, spevu a tanca ponúkol 28 deťom z Klenovca, Hnúšťa, Hrachova a Tisovca zaujímavý a netradičný program, prácu s prírodným materiálom. Nestarnúce ľudové tradície si v prírodnom prostredí mladí, možno budúci remeselníci osvojo-

vali v rôznych remeselných dielnach, ktoré viedli skúsení lektori, majstri vo svojom odbore. Tkáčsku dielňu viedla Lubomíra Žilková z Kokaavy nad Rimavicou, dielňu vyšívania krivou ihlou Mária Hulinová z Očovej, gajdošskú dielňu Drahoš Daloš z Lehoty pri Nitre. Hrnčiar-

Výstavka ľudových výrobkov účastníkov detského letného tábora *Remeslo má zlaté dno*

skemu umeniu priučal deti Ján Fiala z Brehov a so súpolím pracovali pod vedením Evy Dolinajovej z Tisovca. Vybiť pracky sa chlapci učili s majstrom Amrichom z Valaskej a vyrobiť lano starou technikou ich zase naučil Martin Felbaba z Kokaavy nad Rimavicou. Pod vedením Dušana Šarkana z Vrbovíc mladí rezbári vytvorili prekrásneho dreveného vodníka. Ako maľovať na sklo budúcich umelcov učila Mária Chudicová z Klenovca a ako si vyrobiť pekný šperk zase Ivana Bencová. Spôsob ako ušit handrovú bábiku prezradila účastníčkam Elena Mináčová a ako ušit dobré krpce zase Marián Mináč z Klenovca.

Kuchyňu mali na starosti manželia Jakabšicovci a Ľubica Husmanová. Voľný čas sa deťom rôznymi aktivitami snažili vyplniť folkloristi Veronika Sojková, Peter Brádnanský, Miloš Trnavský, Michal Jakabšic a Ivana Hrušková. Aj vďaka nim si účastníci letného tábora odniesli domov nielen remeselné zručnosti, ale aj nezabudnuteľné zážitky.

(bh)

Klenovec a životné prostredie

Súčasnú klimatickú zmenu na našej planéte sú spôsobené skleníkovým efektom a následným globálnym otepľovaním. Ako upozorňujú svetoví experti, za tieto javy môže ľudstvo samo znečisťovaním ovzdušia hlavne priemyselnými exhalátmi, emisiami a inými škodlivými látkami vypúšťanými do ovzdušia. Vedci vo svojich správach bijú na poplach. Ak sa stav životného prostredia radikálne nezlepší, môže to mať o niekoľko desiatok rokov katastrofálne dôsledky na život na našej planéte.

Preto sa prijímajú rôzne opatrenia na zlepšenie stavu životného prostredia. Jedným z nich je aj zákon o odpadoch, platný už asi šesť rokov, v ktorom sa hovorí o zavádzaní triedeného komunálneho odpadu a jeho následnej recyklácii tak, aby aspoň 50% bol recyklovaný.

Podobne o likvidácii záhradného odpadu, aby sa čo najmenej odpadu spaľovalo a dostalo do ovzdušia.

Preto je chvályhodné, že sa aj v našej obci pred nedávnom pristúpilo k separovanému zberu komunálneho odpadu. Podľa posledných štatistík z 2924 obcí na Slovensku triedi odpad približne len 1800. Zvlášť je chvályhodné, že sa pristúpilo k zberu sklenených obalov, pretože sklenené črepy sa rozkladajú pomalšie ako plast, tisícky rokov zostávajú v prírode a na divokých skládkach môžu zraniť ľudí či lesnú zver. Pritom sa pri recyklácii skla ušetrí asi 25% energie a na jeho spracovanie netreba stavať nové závody. Treba len veriť, že občania našej obce budú k zberu tohto triedeného odpadu pristupovať zodpovedne a prispieť k zlepšeniu životného prostredia.

Do budúca by však bolo treba ešte považovať nad likvidáciou záhradného a iného prírodného odpadu, pretože niektorí naši obyvatelia ešte aj v súčasnosti pravidelne hlavne vo večerných hodinách na záhradách spaľujú tieto odpady, čím zamorujú ovzdušie dymom a zápachom a nútia obyvateľov okolitých domov miesto večerného vyvetrania miestností uzatvárať svoje okná. Tu by mal byť priestor hlavne pre obecnú políciu, ktorá by mala prísnejšie kontrolovať a upozorňovať hlavne pravidelných znečisťovateľov ovzdušia na porušovanie predpisov o životnom prostredí.

Podobne by sa v našej obci mala obecná polícia zamerať aj na dodržiavanie iných zákonov, napríklad fajčiarskeho zákona, hovoriaceho o zákaze fajčenia na autobusových zastávkach, pre-

daja cigariet a iných tabakových výrobkov mladistvým, kde predávajúci a majitelia zariadení predávajú v honbe za ziskom cigarety a alkohol bez ohľadu na vek, podobne je to s hraním na automatoch, atď. Nebolo by zlé, keby sa považovalo aj nad zákazom konzumácie alkoholu na verejných priestranstvách, ako je to už v mnohých mestách a obciach. Jedná sa hlavne o lavičky v parku, tržnicu a podobne.

Dodržiavaním existujúcich zákonov a nariadení, prípadne inými opatreniami v kompetencii obecného zastupiteľstva by sa dosiahlo, aby občania našej obce žili v čistejšom a zdravšom prostredí, cítili sa bezpečnejšie a tiež návštevníci a turisti sa v našej obci cítili príjemne, radi sa do nej vracali a širili jej dobré meno po všetkých kútoch našej vlasti.

Mgr. Slavomír Hruška

Klenovské

noviny

Vydáva Obec Klenovec. Adresa redakcie: Obecný úrad, Klenovské noviny, Námestie Karola Salvu 1, 980 55 Klenovec. Šéfredaktor Mgr. Blažena Hrušková, redakčná rada Ing. Stanislava Zvarová, grafická úprava Ing. Michal Kňažek. Telefón: 0911/886707, e-mail: klenovskenoviny@klenovec.sk. Reg. číslo MK SR: RP 121/2005, Tlač: REALITY-PRINT, Rimavská Sobota, Nám. M. Tompu 4, Rimavská Sobota